

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ
ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено доцентом кафедри менеджмент організацій *М. О. Левченком*

Затверджено на засідання кафедри менеджмент організацій
(протокол № 8 від 29.08.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Левченко М. О. Навчальна програма дисципліни “Організація і технологія торговельної діяльності” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2010. — 33 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Організація і технологія торговельної діяльності”, вказівки до виконання контрольної роботи, питання для самоконтролю, завдання для контрольних робіт, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Торгівельна діяльність за ринкових відносин, оптової та роздрібно-ї торгівлі потребує професійних знань характеристик і особливостей просування товарів на ринку.

Дисципліна "Організація і технологія торговельної діяльності" вивчає різноманітні характеристики товарів, які становлять їх споживчу вартість, а також фактори забезпечення цих характеристик. Наукові основи торговельної діяльності базуються на знаннях із таких фундаментальних дисциплін, як "Менеджмент", "Маркетинг", "Економіка підприємства", "Право" тощо. Робота навіть із простими на перший погляд товарами потребує професійних знань, які постійно накопичуються на теоретичному та практичному рівнях. У цьому зв'язку розширення та поглиблення знань про товари — одне з основних завдань торговельної діяльності. Такі знання потрібні менеджерам, комерсантам і бізнесменам різних рівнів; технологам, які розробляють товари, товарознавцям промислових, сільськогосподарських і торговельних організацій. Знати все про товари, з якими мають справу, повинні економісти, фінансисти, бухгалтери, політики і пересічні покупці.

Трансформація економічної системи в Україні потребує докорінних змін і вдосконалення системи підготовки кадрів, здатних самостійно господарювати за умов конкуренції.

Без належного опанування системою підготовки студентів, діяльність яких буде пов'язана з торгівлею, неможливо створити сучасну систему обслуговування споживачів. Сфера торгівлі потребує фахівців, здатних ґрунтовно аналізувати будь-яке економічне завдання і знаходити найоптимальніші шляхи їх розв'язання.

Підготовці таких спеціалістів покликане сприяти широке застосування активних методів навчання, зокрема розв'язання комплексних ситуаційних завдань, конкретних ситуацій, проведення ділових ігор, тестування.

Мета вивчення дисципліни "Організація і технологія торговельної діяльності" — здобути спеціальні теоретичні знання щодо організації і технології торговельної діяльності та набути навичок їх практичного застосування на підприємствах торгівлі за сучасних умов господарювання.

Предметом вивчення дисципліни є організація і технологія торговельної діяльності як науки та практичної діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- здобуття глибоких теоретичних знань з питань розвитку роздрібно-торговельної мережі, організації процесу продажу товарів, обслуговування покупців, технологічного процесу в магазинах, організації гуртової торгівлі, торгівлі на біржах і аукціонах, розвитку складської мережі, організації праці, технологічного процесу в магазинах і на складах, тарообігу, забезпечення ефективності функціонування підприємств торгівлі за умов конкуренції;
- опанування методичним інструментарієм здійснення аналізу організації роздрібно-і оптової торгівлі, розробки рекомендацій щодо її вдосконалення і підвищення ефективності;
- вивчення зарубіжного досвіду організації торгівлі та формування критичного осмислення доцільності й можливості його використання у практиці торгівлі України
- набуття навичок оцінки соціально-економічної ефективності організації торгівлі та наслідків управлінських рішень, що приймаються.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН **дисципліни**

"ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ"

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Основи організації товарного ринку і технологія торговельної діяльності
1	Організаційні основи торговельної діяльності
2	Сутність, завдання та проблеми розвитку інфраструктури товарного ринку
3	Сутнісні характеристики ринку. Товарний ринок
4	Класифікація і функції роздрібних торговельних підприємств
5	Основні принципи розміщення роздрібно-торговельної мережі
6	Вимоги до обладнання магазинів
7	Організація торговельно-технологічного процесу в магазині
8	Торговельно-технологічне обладнання магазинів

	Змістовий модуль II. Організація процесу продажу товарів і обслуговування покупців
9	Культура торгівлі та її визначальні фактори
10	Форми роздрібного продажу товарів
11	Основні правила роздрібно торгівлі
12	Типи і види оптових підприємств
13	Характеристика і класифікація торговельних бірж
14	Організація торговельних операцій на біржі
15	Сутність і види аукціонів
16	Призначення, функції та класифікація складів
17	Види складських приміщень та їх планування
18	Елементи технологічного процесу на складі
	Змістовий модуль III. Організація торгівлі. Формування товарного ринку та управління товарними запасами на підприємствах торгівлі
19.	Підприємства гуртової торгівлі. Послуги підприємств гуртової торгівлі
20	Торгово-підприємницька діяльність на товарному ринку
21	Роздрібна торгівля
22	Комерційне посередництво на товарному ринку
23	Інформаційна та організаційно-комерційна діяльність
24	Товарні біржі. Брокерська діяльність на товарній біржі
25	Лізинг. Економічні основи лізингу
26	Організація тарного господарства в торгівлі
27	Роль транспорту в торгівлі
28	Організація перевезення товарів залізничним і автомобільним транспортом
	Змістовий модуль IV. Управління організаційними процесами праці в магазинах і на складах
29	Загальні принципи управління персоналом торговельного підприємства
30	Організація праці працівників магазинів
31	Організація праці складських працівників

ЗМІСТ
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ”

Змістовий модуль I. Основи організації товарного ринку і технологія торговельної діяльності

Тема 1. Організаційні основи торговельної діяльності

Поняття і сутність організації торгівлі. Поняття технології торгівлі. Зв'язок курсу “Організація і технологія торговельної діяльності” з дисциплінами “Менеджмент”, “Маркетинг”, “Економіка підприємства”, “Право” та ін. Поняття і сутність товарообігу. Фактори, що впливають на товарообіг. Принципи та умови раціонального будівництва процесу товарообігу. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток торгівлі. Огляд передового вітчизняного та зарубіжного досвіду з питань організації і технології торговельної діяльності.

Література [33; 34; 43; 65; 76; 78; 113; 114; 116; 120]

Тема 2. Сутність, завдання та проблеми розвитку інфраструктури товарного ринку

Сутність інфраструктури товарного ринку. Елементи інфраструктури товарного ринку. Функції інфраструктури. Макроекономічні показники ринкової інфраструктури: види й класифікація.

Література [34; 45; 65; 78; 84; 113; 119; 122]

Тема 3. Сутнісні характеристики ринку. Товарний ринок

Поняття, економічний зміст та класифікація ринків. Особливості товарного ринку. Параметри та атрибути товарного ринку. Форми і методи регулювання товарного ринку.

Література [34; 44; 45; 65; 78; 82; 94; 119; 122]

Тема 4. Класифікація і функції роздрібних торговельних підприємств

Сутність поняття “торговельне підприємство”. Класифікація роздрібних торговельних підприємств, їх характеристика і роль у торговельному обслуговуванні покупців. Основні торговельні та технологічні функції магазинів. Сутність і значення спеціалізації

підприємств роздрібно́ї торгівлі. Види магазинів з урахуванням їх товарної спеціалізації. Показники, які характеризують стан розвитку та ефективність використання роздрібно́ї торгівлі. Типізація підприємств роздрібно́ї торгівлі. Роль конкуренції в розвитку роздрібно́ї торгівлі.

Література [8; 34; 41; 51; 52; 58–60; 65; 68; 78; 84; 113; 123]

Тема 5. Основні принципи розміщення роздрібно́ї торговельно́ї мережі

Фактори, що впливають на розміщення магазинів у містах. Основні принципи раціонального розміщення роздрібно́их торговельно́их підприємств у містах і сільській місцевості. Методичні підходи до визначення потреби у підприємствах роздрібно́ї торгівлі, їх спеціалізації та вибору місця розташування на території населеного пункту.

Література [13; 33; 41; 43; 60; 65; 70; 78; 85; 113; 119]

Тема 6. Вимоги до обладнання магазинів

Класифікація і характеристика будівель, в яких розміщують магазини. Технологічні, архітектурно-будівельні, економічні та санітарно-гігієнічні вимоги до обладнання магазину. Склад і взаємозв'язок приміщень у магазині. Вимоги до планування торговельно́их, підсобних та адміністративно-побутових приміщень для приймання, зберігання і підготовки товарів до продажу. Обладнання і планування торговельно́го залу і приміщень для приймання, зберігання і підготовки товарів до продажу. Інтер'єр і рекламно-інформаційне оформлення магазину.

Література [33; 34; 41; 65; 78; 84; 85; 113; 122; 123]

Тема 7. Організація торговельно-технологічного процесу в магазині

Поняття торговельно-технологічних процесів у магазинах, проблеми їх поліпшення. Організація і технологія операцій приймання товарів у магазині. Організація і технологія зберігання і підготовки товарів до продажу. Технологія розміщення і викладання товарів у торговельно́му залі магазину. Технологія продажу товарів, розрахункові операції та відпуск товарів покупцям. Схеми технологічного процесу. Методи визначення раціональних варіантів торговельно-технологічних процесів. Технологічні картосхеми, їх розробка.

Література [33; 34; 41; 65; 70; 78; 84; 113; 119; 123]

Тема 8. Торговельно-технологічне обладнання магазинів

Роль торговельних меблів у раціональній організації торговельно-технологічного процесу. Класифікація меблів для торговельних підприємств. Типи меблів для торговельних підприємств. Експлуатаційно-технічні, економічні, ергономічні, естетичні та санітарно-гігієнічні вимоги до меблів для торговельних приміщень. Торговельний інвентар. Торговельне холодильне обладнання. Торговельне вимірювальне обладнання. Контрольно-касове обладнання. Вибір типів і моделей торговельного обладнання, визначення його оптимального набору.

Література [41; 65; 70; 78; 84; 113; 123]

Змістовий модуль II. Організація процесу продажу товарів і обслуговування покупців

Тема 9. Культура торгівлі та її визначальні фактори

Система основних елементів, що визначають рівень обслуговування покупців у магазині, і основні показники, які характеризують ці елементи. Система показників і методика оцінки рівня культури обслуговування покупців у магазині. Шляхи підвищення рівня культури торговельного обслуговування за сучасних умов.

Література [8; 10; 17; 18; 33; 34; 42; 46; 65; 78; 89; 96; 119; 120; 123]

Тема 10. Форми роздрібного продажу товарів

Класифікація форм роздрібного продажу товарів. Фактори, які впливають на вибір форм роздрібного продажу товарів. Самообслуговування як одна з найефективніших форм роздрібного продажу товарів. Вимоги до організації процесу продажу товарів у магазинах самообслуговування. Зарубіжний досвід організації роботи магазинів самообслуговування. Організація продажу товарів у магазинах за зразками. Класифікація, види і характеристика позамагазинних форм роздрібного продажу товарів. Вітчизняний і зарубіжний досвід позамагазинних форм роздрібного продажу товарів. Організація продажу товарів через дрібнороздрібну торговельну мережу. Торгівля на ринках. Класифікація і характеристика послуг, які надаються покупцям на підприємствах роздрібно торгівлі. Вітчизняний та зарубіжний досвід захисту прав та інтересів споживачів.

Література [10; 14; 18; 33; 34; 41; 48; 61; 62; 78; 82; 92; 99; 100; 113; 120; 123]

Тема 11. Основні правила роздрібно́ї торгівлі

Законодавча та нормативно-правова база щодо регулювання торговельної діяльності, забезпечення високоякісного обслуговування населення: порядок здійснення торговельної діяльності; правила торговельного обслуговування; правила обміну товарів у непродовольчих магазинах; правила продажу непродовольчих товарів у розстрочку; основні правила роздрібно́ї торгівлі окремими видами товарів; порядок застосування реєстрів і виконання розрахункових операцій на підприємствах роздрібно́ї торгівлі. Державний та громадський контроль за виконанням нормативних актів щодо забезпечення належного торговельного обслуговування населення.

Література [6; 17; 33; 78; 85; 88; 89; 92; 94; 96–98; 100–102; 113]

Тема 12. Типи і види оптових підприємств

Типи оптових підприємств. Поняття "посередницька діяльність", "оптовий посередник". Класифікація і характеристика видів оптових підприємств. Послуги оптових підприємств. Форми оптової реалізації товарів. Стан організації оптового ринку споживчих товарів і послуг в Україні та у країнах з розвинутою ринковою економікою. Основні напрями реформування оптової ланки в Україні: створення оптових продовольчих ринків і нових видів оптових посередників, розширення кола їх функцій та послуг.

Література [21; 34; 40; 44; 46; 50; 52; 57–61; 78; 87; 104; 113]

Тема 13. Характеристика і класифікація торговельних бірж

Сутність поняття "товарна біржа". Основні характеристики товарної біржі. Устав товарної біржі. Правила біржової торгівлі. Класифікація бірж. Органи управління та структурні підрозділи бірж.

Література [32; 33; 50; 52; 57]

Тема 14. Організація торговельних операцій на біржі

Сутність понять "брокер", "дилер", "трейдер", "маклер", "оператор", "клерк". Біржові торги: місце проведення, біржовий товар, процес проведення торгів. Ознаки і види біржових угод. Торговельні дома і їх роль у біржовій торгівлі.

Література [32; 33; 52; 57]

Тема 15. Сутність і види аукціонів

Сутність поняття "аукціон". Продавці, покупці та об'єкти торгів на аукціоні. Види аукціонів. Організація і техніка проведення аукціонних торгів.

Література [32; 33; 52; 57]

Тема 16. Призначення, функції та класифікація складів

Роль складів у товарообігу. Основні функції складів. Класифікація складів за характером виконуваних функцій; за асортиментними ознаками; з урахуванням режимів зберігання; за поверховістю й висотою складських приміщень; за ступенем механізації технологічних процесів; з урахуванням зовнішніх транспортних зв'язків; за облаштуванням. Нові види складів: дрібнооптові, митні, ліцензійні, консигнаційні, гарантованого зберігання. Технологічні та загальнотехнічні вимоги до обладнання складів.

Література [46; 50; 54; 56; 57; 66; 69; 78; 85; 103; 107; 113; 123]

Тема 17. Види складських приміщень та їх планування

Групи складських приміщень. Принципи внутрішнього планування загальнотоварних складів. Вимоги до планування залу товарних зразків. Технологічне обладнання складів. Показники, що характеризують стан розвитку та ефективність використання складського господарства. Вітчизняний і зарубіжний досвід розвитку складської мережі в торгівлі.

Література [41; 46; 50; 54; 69; 70; 78; 85; 103; 113; 123]

Тема 18. Елементи технологічного процесу на складі

Сутність поняття "складський технологічний процес". Принципи раціональної організації складського технологічного процесу. Технологічні карти. Організація і технологія операцій з надходження і приймання товарів на складах. Організація і технологія розміщення, укладання і зберігання товарів на складах. Організація і технологія відпуску товарів зі складу.

Література [54; 57; 69; 78; 85; 103; 107; 113; 123]

Змістовий модуль III. Організація торгівлі. Формування товарного ринку та управління товарними запасами на підприємствах торгівлі

Тема 19. Підприємства гуртової торгівлі. Послуги підприємств гуртової торгівлі

Гуртова торгівля — важливий посередник у доведенні товарів від виробників до споживачів. Функції гуртової торгівлі в умовах ринкової економіки. Види підприємств, що здійснюють гуртову торгівлю. Послуги, що надають гуртові підприємства партнерам. Організація гуртової закупівлі товарів.

Література [18; 26; 39; 52; 57; 65]

Тема 20. Торгово-підприємницька діяльність на товарному ринку

Сутність торгівлі як суб'єкта торгово-підприємницької діяльності. Функції торгівлі. Фактори, які впливають на розвиток торгівлі. Торговельна діяльність як складова маркетингу.

Література [12; 18; 26; 39; 52; 57; 65; 98; 119]

Тема 21. Роздрібна торгівля

Роздрібна торгівля як основний посередник між виробництвом і споживачем. Природа та значення роздрібною торгівлі. Види роздрібних торговельних підприємств. Маркетингові рішення роздрібною торгівлі (рішення про цільові ринки, про товарний асортимент та комплекс послуг, про ціни, про методи стимулювання, про місце розміщення підприємства).

Література [32; 33; 39; 47; 48; 52; 57; 65; 85; 98; 114; 119]

Тема 22. Комерційне посередництво на товарному ринку

Основні типи посередників і специфіка їх роботи. Загальні та специфічні функції різних типів посередників. Взаємовідносини між постачальниками, торговими посередниками та об'єктами роздрібною торгівлі. Критерії вибору торгових посередників. Мотивація посередників.

Література [21; 32; 33; 40; 44; 50; 52; 57; 104]

Тема 23. Інформаційна та організаційно-комерційна діяльність

Сутність і призначення інформаційної та організаційно-комерційної діяльності. Види та класифікація інформаційної й організаційно-комерційної діяльності. Умови надання інформаційних та організаційно-комерційних послуг. Продукти інформаційної й організаційно-комерційної діяльності та методи їх оцінки.

Література [14; 26; 48; 52; 58; 61; 85]

Тема 24. Товарні біржі. Брокерська діяльність на товарній біржі

Функції товарних бірж. Види бірж та правові засади їх діяльності в Україні. Порядок створення й організація роботи товарних бірж. Особливості здійснення біржових операцій.

Література [33; 39; 49; 72; 78]

Тема 25. Лізинг. Економічні основи лізингу

Сутність лізингової (орендної) діяльності. Суб'єкти, об'єкти та предмет лізингової діяльності. Види й класифікація орендних (лізингових) операцій. Переваги та недоліки лізингу як форми забезпечення потреб споживачів продукцією виробничо-технічного призначення. Правові аспекти лізингової діяльності. Управління ризиком лізингових операцій.

Література [56; 62; 78; 103]

Тема 26. Організація тарного господарства в торгівлі

Прийняття тари. Розкривання і зберігання тари. Повернення багатооборотної тари. Основні правила повторного використання дерев'яної, картонної тари, паперових мішків і розрахунків за них. Правила перевезення тари. Витрати і втрати тари, шляхи їх зниження. Вітчизняний і зарубіжний досвід виробництва тари і пакувальних матеріалів, їх повторного використання, переробки та утилізації.

Література [10; 41; 45; 70; 73; 83; 90; 99; 111; 113]

Тема 27. Роль транспорту в торгівлі

Роль транспорту в перевезенні товарів. Характеристика основних транспортних засобів. Управління транспортом. Планування перевезення товарів.

Література [5; 16; 37; 45; 75; 78; 93; 107; 113; 118]

Тема 28. Організація перевезення товарів залізничним і автомобільним транспортом

Основні документи, що регламентують порядок перевезення вантажу залізничним і автомобільним транспортом. Види перевезень вантажів залізничним транспортом, їх характеристика. Перевезення товарів автомобільним транспортом загального користування і транспортом торговельних підприємств. Ефективність використання автомобільного транспорту. Способи доставляння товарів автомобільним транспортом. Транспортно-експедиторське обслуговування підприємств торгівлі. Розрахунок інтервалу, частоти та розміру партій заванезення товарів, обсягу вантажообороту і потреб в автомобілях на лінійному та кільцевому маршрутах.

Література [5; 16; 37; 45; 75; 78; 93; 108; 113; 118]

Змістовий модуль IV. Управління організаційними процесами праці в магазинах і на складах

Тема 29. Загальні принципи управління персоналом торговельного підприємства

Класифікація і характеристика персоналу торговельного підприємства. Принципи управління персоналом на торговельному підприємстві. Управління чисельністю і складом персоналу на торговельному підприємстві: проектування основних процесів; нормування витрат праці на виконання окремих робіт; планування чисельності працівників окремих посад, професій та рівнів кваліфікації; формування персоналу підприємства. Продуктивність праці на підприємствах торгівлі.

Література [24; 33; 35; 38; 76; 78; 85; 113]

Тема 30. Організація праці працівників магазинів

Сучасні форми організації праці робітників магазинів. Напрями раціональної організації праці в магазинах. Режим роботи і умови праці в магазині. Організація матеріальної відповідальності в магазині. Зарубіжний досвід організації праці в магазинах.

Література [24; 33; 35; 38; 55; 76; 78; 85; 110; 113]

Тема 31. Організація праці складських працівників

Види робочих місць на складах. Поняття раціональної організації праці складських працівників. Напрями раціональної організації праці на складах. Нормування праці на складах. Зарубіжний досвід організації праці на складах.

Література [24; 35; 38; 46; 50; 55; 76; 78; 85]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи.

Мета виконання контрольної роботи – закріпити та поглибити теоретичні знання, здобуті у процесі вивчення курсу "Організація і технологія торговельної діяльності", сформувані вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень на підприємствах торгівлі.

Варіант завдання для контрольної роботи студенти вибирають за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Варіант завдання для контрольної роботи
А, К, Ф	1
Б, Л, Х	2
В, М, Ц	3
Г, Н, Ч	4
Д, О, Ш	5
Е, С, П, Щ	6
Ж, Р, Ю	7
З, С, Я	8
І, Ї, Т	9
Й, У	10

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Класифікація підприємств роздрібної торгівлі та характеристика їх видів.

- Структура і призначення приміщень загальнотоварних і спеціальних складів.
- Оптове підприємство уклало договір постачання з магазинами № 1 і 2, де зазначено, що борошно постачатиметься централізовано рівними партіями кожної декади місяця. Розрахуйте коефіцієнт рівномірності постачання борошна до магазинів, визначте, який магазин краще обслуговується оптовим підприємством, і запропонуйте шляхи забезпечення своєчасного завезення борошна до магазинів.

Вихідні дані наведено в таблиці.

Обсяги поставки товарів до магазинів

Дата місяця	Магазин		Дата		
	№ 1	№ 2		№ 1	№ 2
1			16		
2			17		70
3		40	18	60	
4			19	30	70
5 6	30		20		
7			22		
8			23		
9	50		24		80
10		80	25	40	
11			26	60	
12	20		27		
13			28		
14			29	70	80
15			30		
Разом				360	420

Варіант 2

- Зміст торговельно-технологічного процесу в магазині та принципи його раціональної організації.
- Класифікація і основні види тари в торгівлі.
- Запропонуйте склад мікрокомплексів і послуг, які доцільно пропонувати покупцям у споживчому комплексі "Товари для мо-

лоді”. Обґрунтуйте місце його розташування в торговельному залі чотириповерхового універмагу з торговельною площею 10 тис. м², а також вибір форм продажу товарів і організації розрахункового вузла. Накресліть схему планування торговельного залу, де розміщуватиметься цей споживчий комплекс, позначте на ній місця розташування мікрокомплексів і послуг, а також розрахункового вузла.

Варіант 3

1. Зарубіжний досвід розвитку роздрібної торговельної мережі.
2. Форми оптової реалізації товарів і визначальні фактори їх вибору.
3. Порівняйте ефективність роботи магазинів, що застосовують різні форми продажу товарів. За даними таблиць визначте такі показники:
  - приріст прибутку у грошовому вираженні та у відсотках до продажу;
  - приріст прибутку на 1 м² торговельної площі у грошовому вираженні та у відсотках;
  - зростання продуктивності праці на одного працівника за списком;
  - приріст прибутку на 1 грн заробітної плати;
  - збільшення (зменшення) витрат обігу за статтями;
  - середньомісячну заробітну плату працівників магазину.

До одержаних результатів розрахунків слід дати пояснювальну записку, проаналізувавши показники роботи магазину в результаті використання різних форм продажу товарів, і дати рекомендації щодо поліпшення організації торговельно-технологічного процесу.

Значення показників магазинів з індивідуальним обслуговуванням покупців

Показник	Значення
Торговельна площа, м ² :	200
у тому числі зайнята обладнанням	50
Чисельність працівників, чол.:	26
у тому числі оперативних	22
Річні обсяги продажу, млн грн	980

Показник	Значення
Середня торговельна націнка, %	17,8
Витрати обігу, % до продажу:	16,7
у тому числі:	
автотранспортні витрати	0,84
оплата праці	7,73
оренда і утримання приміщень	1,81
амортизація загальних коштів	0,86
відрахування до ремонтного фонду	0,17
відсоток за кредит	0,62
витрати на рекламу	0,12
витрати на підробку, упакування і фасування	0,43
втрати товарів при перевезенні, зберіганні, реалізації	0,86
витрати з тари	0,22
знос малоцінних і швидкозношуваних предметів (МШП)	0,16
інші витрати	0,30
відрахування на соціальне страхування	2,58
Прибуток від реалізації, млн грн	
Рентабельність, % до продажу	
Прибуток на одного працівника за списком, тис. грн	
Прибуток на одного оперативного градівника, тис. грн	
Прибуток на 1 м ² торговельної площі, тис. грн	
Прибуток на 1 грн заробітної плати, грн	
Коефіцієнт установчої площі торговельного обладнання	
Кількість покупців, що обслуговуються, тис. чол.	8
Витрати часу покупців на обслуговування, хв	35
Комплексність покупок, найменувань	2,3

Значення показників магазинів, що застосовують інші форми продажу товарів

	Значення
Торговельна площа, м ² :	200
у тому числі зайнята обладнанням	62
Чисельність працівників, чол.:	22
у тому числі оперативних	15
Річні обсяги продажу, млн грн.	1300
Середня торговельна націнка, %	18,0
Витрати обігу, % до продажу:	16,0
у тому числі:	
автотранспортні витрати	1,71
оплата праці	8,44
оренда і утримання приміщень	0,84
амортизація загальних коштів	0,59
відрахування до ремонтного фонду	0,19
відсоток за кредит	0,62
витрати на рекламу	0,12
витрати на підробку, упакування і фасування	2,21
втрати товарів при перевезенні, зберіганні, реалізації	0,24
витрати з тари	0,14
знос малоцінних і швидкозношуваних предметів (МШП)	0,08
інші витрати	0,22
відрахування на соціальне страхування	0,6
Прибуток від реалізації, млн грн	
Рентабельність, % до продажу	
Прибуток на одного працівника за списком, тис. грн	
Прибуток на одного оперативного працівника, тис. грн	
Прибуток на 1 м торговельної площі, тис. грн	
Прибуток на 1 грн заробітної плати, грн	
Коефіцієнт установчої площі торговельного обладнання	

Показник	Значення
Кількість покупців, що обслуговуються, тис. чол.	8
Втрати часу покупців на обслуговування, хв	24
Комплексність покупок, найменувань	3,0

Варіант 4

1. Технологічне планування приміщень магазину та визначальні фактори їх вибору.
2. Законодавча та нормативно-правова база щодо регулювання торговельної діяльності і забезпечення високоякісного обслуговування населення.

Оцініть стан розвитку та ефективність використання складського господарства оптового підприємства з торгівлі текстильними товарами, визначіть шляхи його вдосконалення. Вихідні дані наведено в таблиці.

Вихідні дані для розрахунку аналітичних показників

Показник	У середньому на одне оптове підприємство України	Київське регіональне оптове підприємство
Сумарний оптовий товарообіг, млн грн:	236	828
у тому числі складський, млн грн	74	193
Питома вага складського товарообігу, %	31,5	23,3
Середні товарні запаси, млн грн	6,5	15,6
Середні товарні запаси, днів	32	29
Наявна складська площа, м ²	2520	7998
Потреба у складській площі, м ²	7094	21250
Складський об'єм, м ³	15541	61501
Рівень механізації вантажно-розвантажувальних робіт, %	34	52
Кількість складських приміщень, од.	4	7
Висота укладання товару, м	2,8	8,3
Середньорічна сумарна вартість основних фондів, млрд грн:	0,53	3,29
з них активних частин	0,10	0,99

Показник	У середньому на одне оптове підприємство України	Київське регіональне оптове підприємство
середньооблікова чисельність складських працівників, чол.	68	170
Прибуток, млн грн	0,88	3,31
Питома вага малих посередницько-збутових підприємств в оптовому товарообігу регіону, %	1,8	3

Варіант 5

1. Організація продажу товарів і обслуговування покупців у магазинах самообслуговування.
2. Шляхи розвитку виробництва тари в Україні, скорочення витрат і втрат з тари.
3. Здійсніть наукове дослідження з вивчення стану організації збирання різних видів використаної споживчої тари та її відходів у мікрорайоні, де проживаєте. Розробіть анкету і проведіть опитування мешканців Вашого будинку з метою оцінки якості обслуговування здавачів тари і визначення шляхів її поліпшення. Доцільно провести анкетне опитування (розробивши відповідну анкету) і серед працівників склотарного приймального пункту та одного з продовольчих магазинів, що приймають у населення використану тару, з метою виявлення проблем щодо збирання, здавання, переробки та утилізації тари. Проаналізуйте наявну в Україні нормативно-правову базу, що регулює ці процеси, і внесіть пропозиції щодо її вдосконалення.

Варіант 6

1. Класифікація і характеристика видів оптових посередників.
2. Форми товарообігу і визначальні фактори їх вибору.
3. Охарактеризуйте будь-який з магазинів (за місцем проживання) Києва (визначіть рівень його самостійності, організаційну підпорядкованість, форму власності, район діяльності, асортимент товарів, конкурентів, рівень організації обслуговування населення).

Варіант 7

1. Принципи розміщення і викладання товарів у торговельному залі магазину.
2. Організація технологічних процесів на товарних складах.
3. На прикладі одного з магазинів самообслуговування висвітліть недоліки в організації продажу товарів. Складіть пояснювальну записку щодо розв'язання завдання.

Варіант 8

1. Вітчизняний і зарубіжний досвід захисту прав споживачів.
2. Транспортно-експедиторське обслуговування підприємств торгівлі.
3. Визначіть забезпеченість населення міста торговельними площами, якщо чисельність населення становить 30 тис. чол., а наявна торговельна площа – 4548 м². Окресліть шляхи ліквідації дефіциту торговельної площі.

Варіант 9

1. Класифікація форм роздрібного продажу товарів і визначальні фактори їх вибору.
2. Організація внутрішньомагазинної реклами та інформації.
3. Надійшла скарга на завідувача магазином про те, що про закриття магазину було оголошено за 2 дні. При розгляді скарги було також встановлено, що роботи з ремонту не забезпечені джерелами фінансування, будівельними матеріалами та робочою силою. Проаналізуйте ситуацію та дайте відповіді на такі запитання:
  - Чи обгрунтована скарга покупців?
  - Як слід вирішити цю ситуацію?
  - Якими були б Ваші дії, якби довелося ремонтувати магазин?

Варіант 10

1. Процес формування асортименту товарів.
2. Управління чисельністю і складом персоналу на торговельному підприємстві.
3. Визначіть ефективність використання торговельної площі магазину, якщо в ньому розміщено 62 од. торговельного обладнання з розміром його основи 0,9x0,6 м. Розрахуйте, скільки

одиниць обладнання можна встановити додатково, якщо торговельна площа магазину становить 150 м².

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що вивчає курс "Організація і технологія торговельної діяльності"? Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.
2. Поняття і сутність процесу товарообігу.
3. Принципи та умови раціонального будівництва процесу товарообігу.
4. Індивідуальне торговельне підприємство: поняття, організаційно-правові форми, характеристика.
5. Партнерське торговельне підприємство: поняття, організаційно-правові форми, характеристика.
6. Корпоративне торговельне підприємство: поняття, організаційно-правові форми, характеристика.
7. Розглянути етапи і фактори вибору організаційно-правової форми діяльності торговельного підприємства.
8. Основні види договорів у торгівлі.
9. Торговельні підприємства, їх види.
10. Роль магазинів у торговельному обслуговуванні покупців.
11. Основні функції магазинів.
12. Спеціалізація магазинів, її форми.
13. Типізація магазинів у сучасних умовах.
14. Принципи раціонального розміщення магазинів у містах.
15. Особливості побудови та розміщення сільської торговельної мережі.
16. Склад і взаємозв'язок приміщень у магазині.
17. Технологічне планування торговельного залу.
18. Основні технологічні операції при прийманні товарів у магазині.
19. Основні технологічні операції при зберіганні та підготовці товарів до продажу.
20. Технологія розміщення і викладання товарів у торговельному залі магазину.
21. Основні схеми технологічного процесу в магазині, їх характеристика.

22. Експлуатаційно-технічні, економічні, ергономічні, естетичні та санітарно-гігієнічні вимоги до меблів для торговельних приміщень.
23. Вибір типів і моделей торговельного обладнання і визначення його оптимального набору.
24. Система основних елементів, що визначають рівень обслуговування покупців у магазині.
25. Показники рівня культури торговельного обслуговування, методика їх визначення.
26. Класифікація і характеристика форм роздрібного продажу товарів.
27. Самообслуговування — провідна форма продажу товарів.
28. Класифікація і види позамагазинних форм роздрібного продажу товарів, їх характеристика.
29. Торгівля на ринках: види ринків, матеріально-технічна база, організація роботи і обслуговування покупців.
30. Класифікація і характеристика торговельних послуг.
31. Організація внутрішньомагазинної реклами та інформації.
32. Порядок здійснення торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування населення.
33. Правила продажу непродовольчих товарів.
34. Правила продажу продовольчих товарів.
35. Роль і функції оптової торгівлі в ринково-орієнтованій системі господарських відносин.
36. Типи оптових підприємств, їх класифікація і характеристика.
37. Стан організації оптового ринку споживчих товарів і послуг в Україні та у країнах з розвинутою ринковою економікою.
38. Основні напрями реформування оптової ланки системи торговельних відносин в Україні.
39. Товарні біржі: поняття, основні характеристики, класифікація.
40. Торговельні дома, їх роль у біржовій торгівлі.
41. Сутність і види аукціонів.
42. Роль складів у процесі товарообігу.
43. Класифікація складів.
44. Принцип внутрішнього планування загальнотоварних складів.
45. Показники, що характеризують стан розвитку та ефективність використання складського господарства.
46. Вітчизняний і зарубіжний досвід розвитку складської мережі в торгівлі.

47. Принципи раціональної організації складського технологічного процесу.
48. Організація і технологія операцій з надходження і приймання товарів на складах.
49. Організація і технологія розміщення, укладання і зберігання товарів на складах.
50. Організація і технологія відпуску товарів зі складу.
51. Асортимент товарів: поняття, класифікація, характеристика.
52. Частота, стабільність і характер попиту на товари.
53. Принципи формування товарного асортименту на підприємствах оптової торгівлі.
54. Процес формування товарного асортименту на підприємствах оптової торгівлі.
55. Процес формування асортименту товарів у роздрібній торговельній мережі.
56. Сутність процесу формування товарного запасу на підприємствах торгівлі.
57. Управління товарними запасами.
58. Роль тари в організації торговельно-технологічних процесів, перевезень та зберігання товарів.
59. Упаковка і тара: поняття, функції, класифікація і характеристика.
60. Стандартизація тари.
61. Тарообіг.
62. Вітчизняний і зарубіжний досвід виробництва тари і пакувальних матеріалів, їх повторного використання, переробки та утилізації.
63. Витрати і втрати з тари, шляхи їх зниження.
64. Вітчизняний і зарубіжний досвід виробництва тари і пакувальних матеріалів, їх повторного використання, переробки й утилізації.
65. Роль транспорту в перевезенні товарів.
66. Характеристика основних транспортних засобів.
67. Організація перевезення товарів автомобільним транспортом.
68. Організація перевезення товарів залізничним транспортом.
69. Класифікація і характеристика персоналу торговельного підприємства.
70. Управління чисельністю і складом персоналу на торговельному підприємстві.

71. Продуктивність праці на підприємствах торгівлі.
72. Сучасні форми організації праці працівників магазинів.
73. Зарубіжний досвід організації праці в магазинах.
74. Напрями раціональної організації праці на складах.
75. Зарубіжний досвід організації праці на складах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України "Про власність" // Голос України. — 1991. — 7 лют.
2. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності"" // Уряд. кур'єр. — 1998. — 15 берез.
3. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності"" // Уряд. кур'єр. — 1998. — 10 берез.
4. Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" // Уряд. кур'єр. — 2000. — 26 квіт.
5. Закон України "Про залізничний транспорт" // Голос України. — 1996. — 13 верес.
6. Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" // Уряд. кур'єр. — 2000. — 19 лип.
7. Закон України "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну" // Уряд. кур'єр. — 1999. — 24 лют.
8. Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" // ВВР України. — 1996.
9. Закон України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту" // Уряд. кур'єр. — 1999. — 18 лют.
10. Закон України "Про захист прав споживачів" // Уряд. кур'єр. — 1994. — 27 січ.
11. Закон України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності" // Голос України. — 1992. — 29 квіт.
12. Закон України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" // Бізнес. — 1996. — 30 квіт.

13. Закон України "Про планування і забудову територій" // Уряд. кур'єр. — 2000. — 7 черв.
14. Закон України "Про рекламу" // Уряд. кур'єр. — 1996. — 25 лип.
15. Закон України "Про торгово-промислові палати в Україні" // Уряд. кур'єр. — 1998. — 15 січ.
16. Закон України "Про транспорт" // Голос України. — 1995. — 11 січ.
17. Закон України "Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини" // Уряд. кур'єр. — 1998. — 24 січ.
18. Про заходи щодо забезпечення підтримки та подальшого розвитку підприємницької діяльності: Указ Президента України // Уряд. кур'єр. — 2000. — 25 лип.
19. Про заходи щодо поліпшення виставкової діяльності в Україні: Указ Президента України // Уряд. кур'єр. — 1996. — 14 листоп.
20. Про основні напрями соціальної політики на період до 2004 року: Указ Президента України // Уряд. кур'єр. — 2000. — 31 трав.
21. Основні напрями створення та функціонування оптових продовольчих ринків: Затв. постановою Кабінету Міністрів України. — ВВР України. — 1999. — № 8. — С. 186–195.
22. Порядок гарантійного обслуговування або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 22 лют. 1999 р. № 251 // Уряд. кур'єр. — 1999. — 11 берез.
23. Про порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25 трав. 1998 р. № 740 // Уряд. кур'єр. — 1998. — 2 черв.
24. Азове Г. Л. Конкуренция, анализ, стратегия и практика. — М.: Центр экономики и маркетинга, 1996. — 208 с.
25. Академия рынка: Маркетинг: Пер. с фр. / А. Дейан и др. — М.: Экономика, 1993. — 572 с.
26. Аллен П. Учимся торговать: Пер. с англ. — Минск.: Амал-фея, 1997. — 214 с.
27. Ансофф И. Стратегическое управление: Сокр. пер. с англ. — М.: Экономика, 1998. — 519 с.
28. Банин А. Клондайк неоприходованный // Риск. — 1995. — № 5–6. — С. 11–14.
29. Барановский А. И., Туриянская М. М. Торговля в Западной Европе. — М.: Знание, 1990. — 64 с.

30. Барановский А. И., Туриянская М. М. Торговля в Японии. — М.: Знание, 1991. — 64 с.
31. Бизнес в ФРГ. С чего начать? // Діловий вісн. — 1994. — № 6. — С. 36–37.
32. Бланк И. А. Торгово-посредническое предпринимательство. Экономические основы биржевой торговли и брокерской деятельности. — К.: АО "Укр. фин. группа", 1992.
33. Бланк И. А. Торговый менеджмент. — К.: УФИМБ, 1997. — 408 с.
34. Близинок С. В. Стратегічний маркетинг торговельної фірми: методичні і організаційні аспекти управління. — К.: Логос, 1998. — 150 с.
35. Блж Джон, Маккейб Дарен. Внедрение новой системы управления и организации труда в английской компании // Пробл. теории и практики упр. — 1996. — № 1. — С. 78–82.
36. Болт Г. Дж. Практическое руководство по управлению сбытом: Пер. с англ. — М.: Экономика, 1991. — 271 с.
37. Будрина Е. В., Божук С. Г. Маркетинг транспортных услуг: Учеб. пособие. — СПб., 1995. — 108 с.
38. Виссема Х. Менеджмент в подразделениях фирмы: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 288 с.
39. Голошубова Н. А., Гончаренко Н. И., Чижевская Е. А. Торговля на рынках: состояние и пути ее усовершенствования // Экономика предприятия. — 1999. — № 12. — С. 28–34.
40. Голошубова Н. О. Виды оптовых посредников та їхні функції: Опор. конспект лекції. — К.: Вид-во КДТЕУ, 1998. — 28 с.
41. Голошубова Н. О. Збірник ситуаційних задач і тестів з проблем організації торгівлі. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2000. — 180 с.
42. Голошубова Н. О. Організація торговельного обслуговування покупців: Опор. конспект лекції. — К.: Вид-во КДТЕУ, 1996. — 42 с.
43. Голошубова Н. О. Роздрібна торговельна мережа: стан і тенденції розвитку // Вісн. КДТЕУ. — 1998. — № 1. — С. 74–82.
44. Голошубова Н. О., Голошубов О. В. Оптові посередники в розвинутих країнах // Діловий вісн. — 1996. — № 3. — С. 26–27.
45. Голошубова Н. О., Колодій О. М., Луценко І. С. Конспект лекцій з дисципліни "Організація торгівлі": Організація роботи з тарою в торгівлі. Організація перевезення товарів і транспортно-екс-

- педиторського обслуговування. — К.: Вид-во КДТЕУ, 1999. — 82 с.
46. *Голошубова Н. О., Мазаракі А. А., Коваленко Л. П.* Складське господарство оптової торгівлі: Навч. посіб. — К.: Вища шк., 1994. — 195 с.
  47. *Голошубова Н. О., Спальвіш Ю. О.* Зарубіжний досвід розвитку позамагазинних форм роздрібного продажу товарів: Текст лекції. — К.: Вид-во КДТЕУ, 1995. — 64 с.
  48. *Голошубова Н. О., Чижевська О. А.* Організація продажу товарів у дрібнороздрібній торговельній мережі: Конспект лекції. — К.: Вид-во КДТЕУ, 1998. — 58 с.
  49. *Гринько И. С.* Внешнеторговые сделки. — Сумы: Реал, 1994. — 464 с.
  50. *Даненбург В., Монкраф Р., Тейлор В.* Основы оптовой торговли. — СПб.: Нева-Ладога-Онега, 1993. — 212 с.
  51. *Державна* програма демонополізації економіки і розвитку конкуренції // ВВР України. — 1994. — № 9. — С. 222–244.
  52. *Джоунз Г.* Торговый бизнес: как организовать и управлять. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 304 с.
  53. *Дихтль Б., Хершген Г.* Практический маркетинг. — М.: Высш. шк., 1995. — 255 с.
  54. *Дибская В.* Складское хозяйство // Ресурсы, информация, снабжение, конкуренция. — 1998. — № 2–3. — С. 83–88.
  55. *Задорожний В. К., Черепанов С. Ю., Власенко А. А.* Організація праці робітників у оптовій торгівлі. — К.: Техніка, 1990.
  56. *Как открыть* лицензионный склад и разместить на нем товар // Діловий вісн. — 1998. — № 6. — С. 13.
  57. *Коммерческо-посредническая* деятельность на товарном рынке: Учеб. пособие / Под общ. ред. А. В. Зырянова. — Екатеринбург, 1995. — 416 с.
  58. *Концепція* розвитку внутрішньої торгівлі України: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20 груд. 1997 р. № 1449 // Бюл. Верхов. Ради України. — 1998. — № 3. — С. 373–380.
  59. *Корольков І. І., Маркевич І. С.* Організація торгівлі в зарубіжних країнах: Навч. посіб. — К.: Вид-во КТЕУ, 1991. — 57 с.
  60. *Криє А., Жалле Ж.* Внутренняя торговля. — М.: Прогресс-Универс, 1993. — 192 с.
  61. *Критсотакис Я. Г.* Торговые ярмарки и выставки. — М.: Ось-89, 1997. — 224 с.

62. *Кумок С. И.* Внемагазинная розничная торговля: Новые формы продажи. — М., 1995. — 210 с.
63. *Ламбен Ж. Ж.* Стратегический маркетинг: Пер. с фр. — СПб.: Наука, 1996. — 589 с.
64. *Ларионов В. Г., Скрытникова М. Н.* Упаковка как фактор маркетинговой деятельности // Маркетинг в России и за рубежом. — 2000. — № 4. — С. 35–43.
65. *Леви М., Вейтц Б. А.* Основы розничной торговли: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 1999. — 448 с.
67. *Лизинг.* Практ. руководство. — М.: Науч.-коммерч. центр "Перспектива", 1992.
68. *Лук'яненко Д. Г., Білошанка В. А., Пестрецова О.* Спільні підприємства в Україні. — К.: Хвиля-Прес, 1995. — 176 с.
69. *Львов Ю. А.* Основы экономики и организации бизнеса. — СПб.: Формика, 1992. — 384 с.
70. *Мазараки А. А., Голошубова Н. А.* Складское хозяйство торговли: Справ. пособие. — К.: Техника, 1996. — 178 с.
71. *Мазараки А. А., Лгоненко Л. О., Ушакова Н. М.* Економіка торговельного підприємства: Підручник. — К.: Хрещатик, 1999. — 800 с.
71. *Маккей Х.* Как уцелеть среди акул: Пер. с англ. — М.: Экономика, 1992. — 172.
72. *Маркетинг:* Учебник / Под ред. А. Н. Романова. — М.: ЮНИТИ, 1996. — 560 с.
73. *Маслакова Т. Л.* Риннок склотари // Маркетинг в Україні. — 2000. — № 3. — С. 4–7.
74. *Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф.* Основы менеджмента: Пер. с англ. — М.: Дело ЛТД, 1992. — 702 с.
75. *Миротин Л., Мадалиев К., Таибаев И.* Транспортно-экспедиционное обслуживание: слагаемые качества // Риск. — 1996. — № 4–5. — С. 35–38.
76. *Моисеев М. К., Анискин Ю. Я.* Современное предприятие: конкурентоспособность, маркетинг, обновление. — М.: Внешторгиздат, 1993. — 302 с.
77. *Мойсеева Н., Ломоносова Т.* Система поддержки малых предприятий с помощью бизнес-инкубаторов // Маркетинг. — 1999. — № 1. — С. 20–33.
78. *Навчально-наочний посібник з дисципліни "Організація торгівлі".* — К.: Вид-во КТЕІ, 1994.

79. *Ніколаєв В. П., Пасена Л. В.* Лізинг — для всіх // Укр. інвест. журн. — 1997. — № 1–2. — С. 4–35.
80. *Николаева Т. И., Николаева Н. И.* Фирменная торговля производственных предприятий // Пищ. пром-сть. — 2000. — № 3. — С. 58–60.
81. *Николас К. С.* Управление малым бизнесом: Пер. с англ. — М.: Дело, 1997. — 672 с.
82. *Онищенко И.* "Интернет" в современной экономике // Мировая экономика и междунар. отношения. — 1997. — № 9. — С. 135.
83. *Операції с тарой.* — Харьков: Фактор, 1999. — 122 с.
84. *Основы маркетинга:* Пер. с англ. / Ф. Котлер, Г. Армстронг, Д. Сондерс, В. Вонг. — 2-е изд. — М.; СПб.; К.: Вильямс, 1999. — 1152 с.
85. *Памбухчиянц В. К.* Организация, технология и проектирование торговых предприятий: Учебник. — М.: Маркетинг, 1998. — 320 с.
86. *Покропивний С. Ф., Колот В. М.* Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 1998. — 352 с.
87. *Положення про порядок проведення міжобласних оптово-промислових ярмарків:* Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 серп. 1995 р. № 693 // Зб. постанов Уряду України. — К.: Україна, 1996. — № 1. — С. 71–73.
88. *Положення про порядок реєстрації і застосування електронних контрольно-касових апаратів при розрахунках готівкою у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг:* Затв. наказом Державної податкової адміністрації України // Уряд. кур'єр. — 1999. — 18 берез.
89. *Порядок заняття торговельною діяльністю і правила торговельного обслуговування населення* // Уряд. кур'єр. — 1995. — 21 лют.
90. *Порядок збирання, сортування, транспортування, переробки та утилізації використаної тари (упаковки) і твердих побутових відходів* // Уряд. кур'єр. — 1999. — 1 квіт.
91. *Правила впровадження штрихового кодування товарів у сфері торгівлі* // Уряд. кур'єр. — 1997. — 26 черв.
92. *Правила комісійної торгівлі непродовольчими товарами:* Затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України від 13 берез. 1995 р. № 37 // Бізнес. — 1995. — № 12(118).

93. *Правила* перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні: Затверджено наказом Міністерства транспорту України від 14 листоп. 1997 р. № 363.
94. *Правила* продажу непродовольчих товарів: Затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 27 трав. 1996 р. № 294 // Бізнес. — 1996. — № 26(181).
95. *Правила* продажу продовольчих товарів: Затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України від 28 груд. 1994 р. № 237 // Бізнес. — 1995. — № 7(1/13).
96. *Правила* продажу товарів на замовлення та вдома у покупців // Уряд. кур'єр. — 1999. — 27 трав.
97. *Правила* продажу товарів поштою // Уряд. кур'єр. — 1999. — 26 трав.
98. *Правила* роботи дрібнороздрібної торговельної мережі: Затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 8 черв. 1996 р. № 369 // Бізнес. — 1996. — № 29(184).
99. *Правила* скупки у населення скляної тари з-під харчових продуктів: Затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 4 лип. 1996 р. № 363.
100. *Правила* торгівлі на рынках // Бизнес. — 1996. — 2 апр.
101. *Правила* торгівлі у розстрочку // Уряд. кур'єр. — 1998. — 9 лип.
102. *Про порядок* продажу товарів безмитними магазинами // Уряд. кур'єр. — 1998. — 9 лип.
103. *Проблеми* розвитку лізингових відносин: Матер. міжнар. наук.-практ. конф. Київ. 26–27 лист. 1997 р. // Укр. інвест. журн. — 1997. — № 1–2. — С. 4–61.
104. *Пузакова Е. П., Бодягин О. В.* Внешнеэкономическая деятельность торгово-посреднического предприятия. — М.: Приор, 1997. — 304 с.
105. *Рафел М., Рафел Н.* Как завоевать клиента: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 1996. — 352 с.
106. *Савицкая Г. В.* Анализ хозяйственной деятельности предприятия. — Минск: ООО “Новое знание”, 1999. — 688 с.
107. *Сітнікова Н. П.* Транспортний комплекс України // Моніторинг інвестиційної діяльності в Україні. — 1998. — № 4. — С. 66–70.
108. *Сидоренко Т.* Каждый импортер может сэкономить, открыв таможенный лицензионный склад // Бизнес. — 1996. — 16 янв.

109. *Скотт Д. Г.* Учитесь эффективно продавать и управлять сбытом. — К.: Внешторгиздат, 1992. — 175 с.
110. *Супермаркеты США в 2000 году // Торговля за рубежом.* — 1992. — № 2. — С. 4–8.
111. *Тенденции развития мировой упаковочной индустрии // Тара и упаковка.* — 1996. — № 6. — С. 8–13.
112. *Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж.* Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник: Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ, 1998. — 576 с.
113. *Торговое дело: экономика и организация: Учебник / Под общ. ред. Л. А. Брагина, Т. П. Данько.* — М.: ИНФРА-М, 1997. — 256 с.
114. *Фесюк В. А., Данилова Л. Л.* Тенденції розвитку роздрібної торговельної мережі в країнах з розвинутою ринковою економікою: Текст лекції. — К.: Вид-во КДТЕУ, 1999. — 43 с.
115. *Фірсова Л. К.* Опорний конспект лекцій з теми "Захист прав споживачів у підприємствах торгівлі". — К.: Вид-во КДТЕУ, 1996. — 20 с.
116. *Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової.* — К.: Юрінком Інтер, 2001.
117. *Цивільний кодекс України: Офіц. текст.* — К.: Кондор, 2003. — 400 с.
118. *Шайкин В.* Маркетинг транспортных услуг // Маркетинг. — 1996. — № 5. — С. 51–57.
119. *Шандезон Ж., Лансестр А.* Методы продажи. — М.: Прогресс; Универс, 1993. — 160 с.
120. *Шерр И. Ф.* Учение о торговле: В 2 кн.: Пер. с нем. — М.: Перспектива, 1993. — С. 253–476.
121. *Яковский С.* Упаковка в Польше (тенденции в производстве и потреблении) // Упаковка. — 2001. — № 1. — С. 23–25.
122. *Эдвардс Ч., Браун Р.* Реклама в розничной торговле США. — К.: Сфера; Слово. — 1993. — 272 с.
123. *Энциклопедия малого бизнеса "Организация торговли": Учеб. пособие: Пер. с англ.* — М.: Дека, 1994. — 880 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Організація і технологія торговельної діяльності”	4
Зміст дисципліни “Організація і технологія торговельної діяльності”	6
Вказівки до виконання контрольної роботи	14
Завдання для контрольних робіт	14
Питання для самоконтролю.....	22
Список літератури.....	25

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *О. А. Варваріна*

Зам. № ВКЦ-4438

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротативний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*